

Forarbeid Master i Arkitektur
Høst 2016

Bokvalitet

Adeline Arnesen

Abstrakt

Jeg har i mitt forarbeid til masteroppgaven jobbet med å finne ut av hva bokkvalitet er, og hvordan man kan definere bokkvalitet. Ønsket om å jobbe med "bokkvalitet" handlet om at jeg rett og slett ville tegne ordentlig gode boliger. Jeg mener og tror at gode fysiske omgivelser kan bidra til å gi økt livskvalitet. I løpet av dette arbeidet har det vist seg at bokkvalitet handler om mer enn bare boligen. Basert på blant annet husbankens tekst på hva som er "bokkvalitet", har jeg utarbeidet min egen definisjon som vil ligge til grunn for min masteroppgave.

"Bokkvalitet er et komplekst samspill mellom menneske, bolig, bomiljø og samfunn, hvor arkitekturen er det fysiske bindeleddet."

Arkitektens rolle i disse skalaene er å se helheten, å forstå de ulike skalaene og å bruke disse på best mulig måte for å skape gode rom for mennesker. Så hvordan kan arkitekturen og utformingen av boligen og bomiljøet bidra til å skape høy bokkvalitet? Jeg ønsker å jobbe med både boligen og bomiljøet i et avgrenset sentrumsnært kvartal i en norsk by. Jeg vil og se på om min oppgave kan gi noen innspill til hvordan man kan fortette med kvalitet samtidig som man bevarer og /eller utvikler stedets identitet.

“Building plans are love letters.”

Annette Spiro

Innholdsfortegnelse

Knut Hjeltnes, villa Bøe Møller, 2014. Materialbruken, romligheten og kontakten mellom inne og ute er steds-spesifikk og identitetskapende.

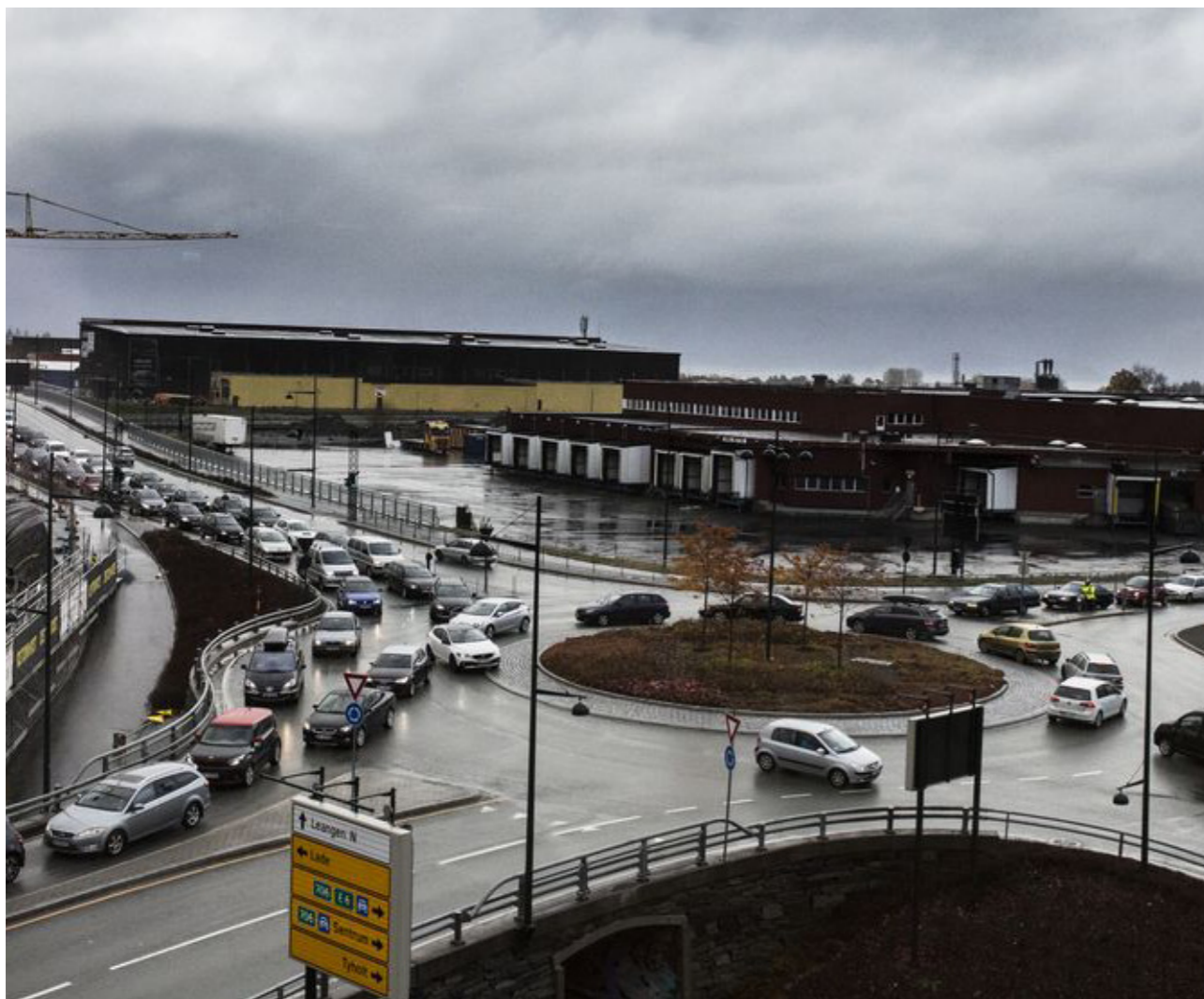
Bokkvalitet	7
-Mennesket	9
-Boligen	11
-Bomiljø	13
-Samfunn	15
-Arkitektur	17
Problemstilling	19
Oppgavestilling	21
Hønefoss	23
-Hvorfor Hønefoss?	23
-Kvaliteter i Hønefoss	25
-Utfordringer i Hønefoss	27
Hvor er Hønefoss på vei?	29
-I beste fall	29
-I verste fall	31
Tidsbruk	33
Referanser	35

Bokvalitet

Bokvalitet er et komplekst samspill mellom menneske, bolig, bomiljø og samfunn, hvor arkitekturen er det fysiske bindeleddet. Det mellommenneskelige vil alltid være det viktigste aspektet i folks liv, men bokvalitet kan være med å skape livskvalitet.

Grønertløkka, Oslo. Variasjon av farger og ulike funksjoner i et relativt stramt bybilde gir stedsidentitet og liv i gatene.

I bakgrunnen ligger et større kjøpesenter, men det er lite i området som inviterer til menneskelig aktivitet og ferdsel, og folk velger bilen. Rundkjøringen og kjøpesenteret kunne vært hvor som helst.

Mennesket

Det finnes så mange mennesker, og nå har vi passert syv milliarder. Noen er akkurat blitt født inn i denne verden, mens andre har vært her lenge. Noen bor tett med mange mennesker rundt seg, mens andre bor alene. Det er mange ting som er med på å påvirke mennesket, det være seg livssituasjon, menneskene rundt og de fysiske omgivelsene. Mennesket har i alle tider hatt behov for å forme sine omgivelser. Vi har søkt trygghet og beskyttelse gjennom å bygge huler og hytter. Vi har formet byrom og felleshus for å kunne samles med andre mennesker for sosialt samvær. Gullbelagte palasser, og enorme pyramider har blitt reist for å få annerkjennelse og å vise status. Vakre kirker og moskeer har blitt bygd som åndelige samlingssteder hvor det indre i mennesket skal få blomstre.

Det har skjedd noe med menneskets væremåte i vår tid. Fysisk kontakt med andre mennesker er fortsatt like grunnleggende viktig, men det er en klar tendens på at det i økende grad er virtuell kontakt mellom mennesker som gjelder. Vi blir stadig mer isolert fra våre fysiske omgivelser, da de viktigste sosiale møteplassene ikke lenger er gata, byen eller samfunnshuset, men facebook, twitter og instagram. Vi plugges i øreproppene og chatter med folk på mobilen istedenfor å prate med menneskene rundt oss. Vi blir ensidig kjent med andre mennesker gjennom TV og blogger, uten å nødvendigvis få den samme responsen tilbake, og dialogen uteblir. De fysiske møteplassene er i vår tid under sterkt press og er enda viktigere enn noen gang. I tillegg blir vi stadig flere mennesker på jorda, så fortetting er stadig en sentral og utfordrende problemstilling. Hvor skal vi bo og hvordan skal vi leve?

Illustrasjoner tatt fra ulike nybygg på finn.no. Boligene er nøytrale og identitetsløse. Det er irrelevant å påpeke hvor de ligger, ettersom det kunne vært hvor som helst.

Boligen

Boligens viktigste formål er å gi trygghet. I tillegg har både boligen og bomiljøet svært mye å si for helse og trivsel. En god bolig og godt bomiljø forebygger helseplager, mens dårlige boliger gir dårlig helse (Helgesen m.fl, 2014). Med befolkningsvekst er det naturlig å starte med å se på hvor vi kan fortette. Det er nærliggende å fortette i byene, der det allerede ligger strukturer, tilbud og fasiliteter. Slik skåner vi også landbruksområder, og bevarer dyr- og planteliv (Miljøverndepartementets veileder, 1998). Med tanke på miljøbelastningen forflytting av mennesket gir, blir vi nødt til å redusere transportomfanget. Dette kan vi gjøre både ved å benytte oss av miljøvennlige transportmidler i økende grad, men også det å jobbe og bo på samme sted er svært aktuelt. Fortetting har en tendens i dagens samfunn til å bety å bygge høyt, og å bygge mindre boliger. Husbankens tidligere minstekrav til størrelse på en bolig på 55 m² er nå fjernet, noe som har resultert i at det tillates å bygge svært små leiligheter. For å utnytte tomter bygges det også ofte svært dype bygg. Dette igjen fører til at det blir bygget en del ensidige leiligheter med svært lite fasadeareal. For da å tilfredsstille krav til dagslys, bygges det store vindusfelt. Da blir leilighetene gjerne markedsført som «lys og luftig» i boligsalgssannonser. Store vinduer er i seg selv ikke et problem. Utfordringen kommer da neste bygg står så tett innpå at det både skygger for eventuell utsikt og lysinnfall, og fører til innsynsproblematikk. At det i tiden for det meste bygges balkonger med glassrekkverk bidrar til at man får innsynsproblemer også fra bakkenivå. Det resulterer at svært mange rett og slett trekker for gardinene, og ikke får noe dagslys (Schmidt, 2007).

Økende andel av små leiligheter står i kontrast til økende krav om universell tilgjengelighet. Tilgjengelighet for alle er i seg selv en bra ting. Utfordringen ligger i at det ikke finnes noen krav til selve oppholdsarealet, og at mange av disse små universelt tilgjengelige leilighetene i praksis verken er brukbare for funksjonsfriske eller funksjonshemmede (Schmidt og Guttu, 2012). Det bygges «ensomme» leiligheter der det ikke er plass til verken å ha kjæreste eller besøk. Menneskets sosiale behov blir ikke tatt på alvor i boligbyggingen.

Moderne bomiljø. Store vinduer, rekkverk av glass og lite skjerming av både private balonger/terrasser og fellesareal fører til lav brukskvalitet av uteplassene. Materialbruk og fargevalg er nøytrale og sier lite om stedet. Det er liten hensikt i å påpeke hvor dette er, da det kunne vært hvor som helst.

Bomiljø

Bomiljøet er vel så viktig som selve boligen. Vi snakker i dag om tetthet, men det hjelper lite at det bygges tett, dersom man må sette seg i bil for å komme seg fra ett sted til et annet. I mange byer fortsetter man å ekspandere utenfor sentrum istedenfor å fortette i byen man allerede har. Både boligområder og næring blir lagt utenfor byen. Svært få steder utenom storbyene har god kollektivtransport, noe som fører til at folk kjører fra boligen til barnehage, skole og jobb, for så å kjøre hjem etter jobb, kjøre til butikken og kjøre til trening. Dette fører til en enorm unødvendig belastning på trafikknettet så vel som på miljøet. Det man egentlig burde snakke om er nærhet. Nærhet til jobb, skole, butikk osv.

Bomiljøet omfatter våre daglige omgivelser utenfor boligen, og her ligger det mye potensiale for sosialt samvær og sosiale møteplasser. Møteplassene bør ha gode sol og vindforhold, og ligge skjermet til (Husbanken, 2013). Det er krav til felles oppholdsareal på nye boligprosjekter, noe som i seg selv er bra. Resultatene derimot er ofte åpne plasser mellom tett plasserte bygg. Nede på plassen står et enslig vippedyr for å tilfredsstille krav til lekeplass. Leilighetene vender sine store åpne vinduer mot fellesarealet, som resulterer i at plassen føles beglodd og i liten grad blir brukt (Tjora, 2010). Menneskets sosiale behov blir neglisjert også i skalaen til bomiljøet. Den store andelen av små leiligheter fører til økt andel av enslige og barnløse, økt gjennomtrekk av beboere, som igjen fører til liten kontinuitet og dårligere bomiljø (Schmidt og Guttu, 2012).

Vi lever i en tid der alt er i retning av standardisering. Det er ikke noe galt med standarder, men hele boområder kan ikke bli standardisert. Mange av boområdene som bygges idag kunne vært hvorsom helst. Det velges samme løsninger "overalt", noen som fører til at "ingen" egentlig har forankring til stedet, verken i fargebruk, materialvalg, volum eller høyde. Det vi bygger må reagere på sine omgivelser, noe som igjen gir stedsidentitet og tilhørighet for de som lever der.

Kjøpesenter like utenfor bysentrum. Bylivet er kommersialisert. Det er ingen hensikt i å påpeke hvor senteret ligger, da det kunne vært hvor som helst.

Samfunn

Mennesker er sosiale vesener, og har i alle tider levd i flokk. Vi har innordnet oss i et samfunn, der vi sammen har satt spillereglene. Byene, der de store massene av menneskene samles, har alltid hatt en viktig plass i samfunnet. Byplanlegging har likeså vært svært viktig. Likevel er det en klar tendens i dag at det verken er byplanleggere eller de folkevalgte politikerene som setter spillereglene når det kommer til våre bygde omgivelser. I vår tid er det slik at det er de med penger som styrer verden, uansett hvor demokratiske vi ønsker å se på oss selv. Dette er selvfølgelig en svært krass og unyansert påstand. Men når alt kommer til alt er boligen i dag kun en vare. Det er noe noen tjener penger på. De store firmaene tjerner penger på det, og de som er inne på boligmarkedet tjener på det. Det er ikke uvanlig med opp til flere videre- salg på nybygde leiligheter før de står ferdige (Schmidt, 2007).

Det blir i svært varierende grad tatt hensyn til byggehøyder. Ikke alle byer har klare reting-slinjer når det gjelder høyde på byggene, og selv der dette finnes er det slett ikke uvanlig at det blir gitt dispensasjon (Schmidt, 2007). Tendensen jeg trekker ut fra de ulike rapportene om dagens boligbygging er at byggherre og utbygger i stor grad selv setter rammene for utviklingen. De maksimerer potensialet i tomte, bygger i henhold til minstekrav, får dispensas-joner med argumentet "fortetting", selger unna, for så å gå på neste prosjekt (Schmidt, 2007, 2012, 2014, Nordahl, m.fl, 2011, Schmidt og Guttu, 2012). Dette går på bekostningen av kvaliteten på boligene, bomiljøet og helheten i byen, og vil til syvende og sist gå utover hele samfunnet og vår oppfatning av verden. Og det er tilsynelatende ingen god grunn til å stoppe denne utviklingen, da det tross alt er "fortetting". Utfordringene i dagens samfunn ligger både i at ingen egentlig har kontroll på den helhetlige utviklingen, og i maktbalansen mellom utbyg-gerne og befolkningen. Med befolkningen mener jeg de som representerer folket i stat, fylke og kommune, og de som jobber med utviklingen av våre byer.

Moderne arkitektur. Stedsforankring er tilsynelatende ofret til fordel for en "luftig" fasade, som ikke gir byen annet enn sitt eget speilbilde. Det er irrelevant å påpeke hvor bygget står, det det kunne vært hvor som helst.

Arkitektur

Arkitekturen er det fysiske bindeleddet mellom menneske, bolig, bomiljø og samfunn. Men viktigst er mennesket. For verken boligen, bomiljøet eller samfunnet er noe uten mennesket. Vi sanser våre omgivelser gjennom lukt, syn, smak, hørsel og følesansen. Dagens «gamlebyer» stimulerer nettopp sansene våre. Vi kjenner lukta fra menneskene som går forbi og butikkene som selger sine varer, og smaker på maten som selges, ser alle fargene på husene, hører andre mennesker prate og le, og føler brosteinen under oss, og den matte murpussen idet vi skubber bort veggen. Disse «gamlebyene» er fulle av historie og gir en følelse av kontinuitet gjennom tidene. Det er til slike byer vi ferierer, for vi liker følelsen byen og bylivet gir oss. Dagens moderne byer stimulerer i svært liten grad sansene våre. Menneskene forflytter seg i egne biler, vi spiser lunsjen oppe i kantina, byggene blir gråere og gråere både på innsiden og utsiden, vi chatter på telefonen istedenfor å prate sammen, legger asfalt under føttene våre og lager store slette glassfasader uten taktilitet og tilstedeværelse. Bygg og steder fulle av historie og identitet blir truet av utbyggere som lover noe «mye flottere». Samtidig bygger vi ut matjorda og naturen, som igjen kan true hele vår eksistens.

Ja, det finnes også gode moderne enkeltprosjekter. Problemet er at de nettopp i stor grad er enkeltprosjekter, mens det store moderne bybildet fortsetter å sprike i alle retninger. Har alle gode steder og byrom allerede blitt bygd? Hva vil vi ha å spille på i fremtiden? Går vi mot en identitetsløs verden?

Problemstilling

Langsiktig byplanlegging og tilstedeværelse i arkitekturen har aldri vært mer aktuelt og viktig enn det er i dag. Hvor skal vi bygge, og ikke minst - hvor skal vi ikke bygge.

Hva er arkitektens rolle i dette? Arkitektens begrensinger ligger i at de færreste innehar dyp kunnskap på alle fagfelt. Arkitekter kan ikke «alt» om noe. Samarbeid og innhenting av informasjon fra andre er derfor svært viktig. Arkitektens styrke i dette er å se helheten og å forstå de ulike skalaene. En god arkitekt kan noe om «alt». Alle ulike aspekter må bringes sammen til det best mulige resultatet. Arkitekter har én viktig oppgave her i verden, og det er å forstå opplevelsen av våre fysiske omgivelser, og å skape gode rom for mennesker.

Så hvordan kan arkitekturen og utformingen av boligen og bomiljø bidra til å skape høy bokvalitet?

Velfungerer steder full av identitet i ulike byer - steder for mennesker og livet. Alle er gamle steder med historisk forankring, historiske bygg rundt seg, stedsspesifikk fargepallett og likhet i volum. Baklandet i Trondheim (øverst til venstre), Røros (øvert til høyre), Strøget i København (nederst til venstre), Bryggen i Bergen (nederst til høyre).

Oppgavestilling

Basert på tematikken og problemstillingen ønsker jeg å prosjektere boliger innenfor et avgrenset sentrumsnært kvartal i en norsk by. Fortetting med kvalitet er et viktig stikkord. Jeg vil jobbe med både den overordnede organiseringen av boområdet, samtidig som jeg vil detaljprosjektere minst én boenhet.

Bokvalitet er, som allerede nevnt, et komplekst samspill mellom boligen, bomiljøet, samfunnet og mennesket. Det finnes så mange typer mennesker med ulike behov og ønsker, så en god bolig forutsetter en viss brukermedvirkning. Ettersom dette kun er et skoleprosjekt, blir jeg nødt til å operere med tenkte brukere.

I tillegg til å respondere konkret på tomten, ønsker jeg at min oppgave skal kunne gi noen innspill til hvordan man kan fortette samtidig som man bevarer og/eller utvikler stedets identitet.

Klar identitet og fargepallett i den italienske byen Lerici (øvest til venstre). Prisbelønnet bygg av Brendeland og Kristoffersen som bygger opp om stedets identitet på Svartlamoen (øverst til høyre). Kvalitativt lysinnfall og høy materialitet i villa Bøe Møller av Knut Hjeltnes (nederst til venstre). Selvbyggerprosjekt på Svartlamoen som både bidrar til økt følelse av tilhørighet til boligen, samt styrker fellesskapet (nederst til høyre).

Hønefoss 1:25 000

Hønefoss

Hvorfor Hønefoss?

Selv om folk flytter på kryss og tvers av landet, er det klare tendenser til at folk generelt flytter fra små steder til store steder, og fra Nord-Norge og Vestlandet til Østlandet. (ssb, 2010) De store byene som Oslo, Trondheim, Bergen og Stavanger opplever alle økt folketall (ssb, 2015) Samtidig skjer det også mye i mange mindre byer, som for eksempel Drammen og Jessheim. Jessheim er en av byene med størst vekst de siste årene, trolig som følge av Gardermoen flyplass, og nærheten og forbindelsen til Oslo. Hønefoss har til sammenligning nesten samme geografiske avstand til Oslo, men uten den nødvendig forbindelsen, og har derfor hatt mye mindre vekst. Dette holder imidlertid på å endre seg, ettersom det er vedtatt å bygge Ring-eriksbanen, som vil forbinde Hønefoss til Oslo, og videre til Bergen på en helt annen måte enn idag. Det er allerede stor fremtidsro i Hønefoss og det bygges og planlegges svært mye idag iforhold til tidligere. Jeg ser på Hønefoss som et svært interessant byutviklings tilfelle, ettersom veksten er i en så tidlig fase. Det er ennå stort handlingsrom og mange muligheter, og jeg velger derfor å gå videre med denne byen.

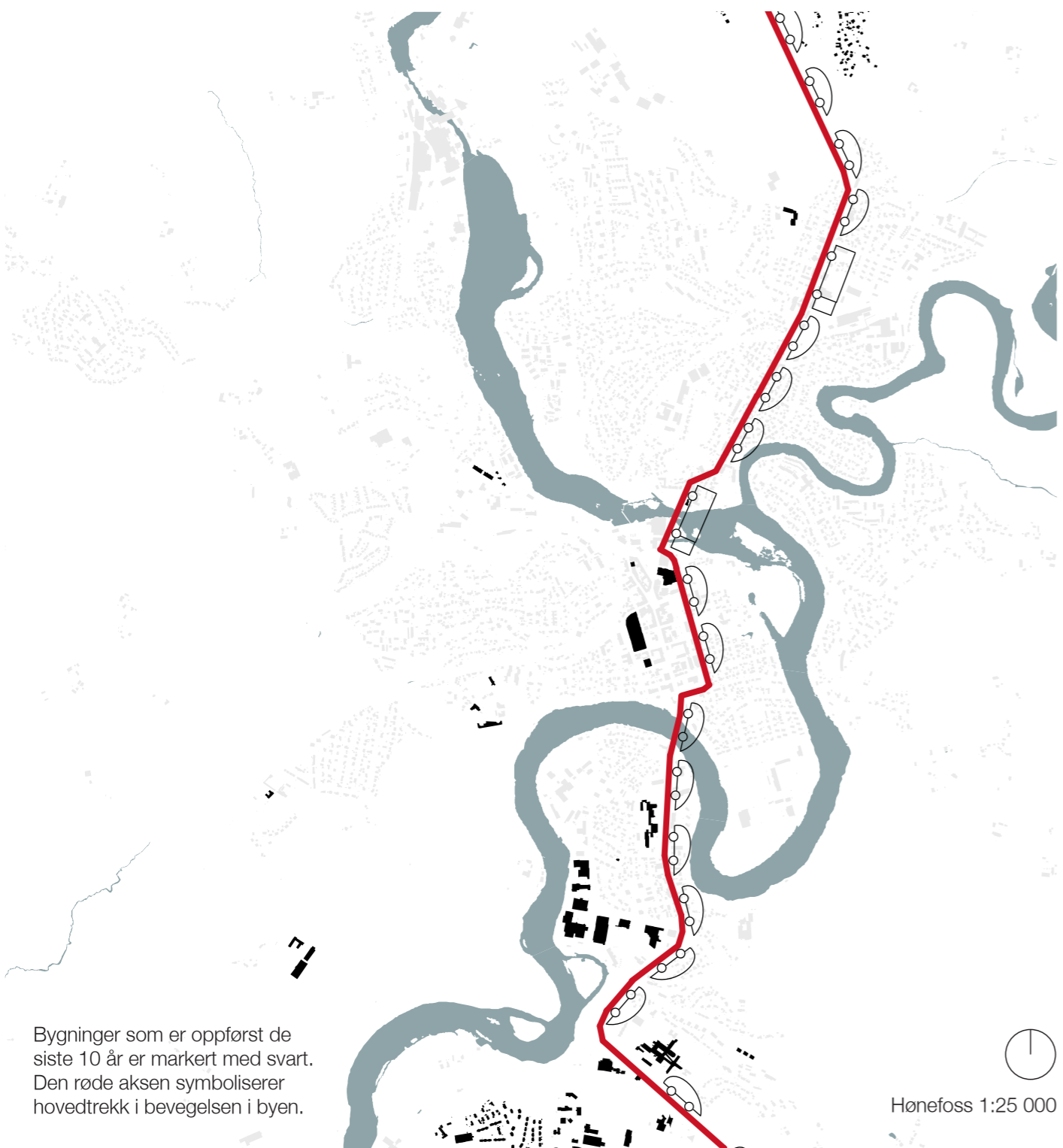

Hønefoss torg (øverst til venstre), Gågata i Hønefoss (øverst til høyre), Hønefossen med tilhørende kraftstasjon (nederst).

Kvaliteter i Hønefoss

Hønefoss fikk bystatus i 1852, og er således en noe eldre by med historiske bygg og steder. Byen er bygget opp etter en strukturert byplan. Det er lagt opp tydelige gateløp som er bundet sammen i form av rutenett, og er blitt tilpasset fossen og elveløpet. Det som virkelig er identiteten til Hønefoss er nettopp Hønefossen. Det er på grunn av denne at byen ble grunnlagt. Således er også det tilhørende kraftverket, de gamle teglsteinsbyggene, en svært viktig del av byens identitet. Selve bykjernen er lagt sør for Hønefossen. Elveløpet gir en naturlig avgrensning av bykjernen, og blir derfor også en viktig del av byens identitet. I nord er byen koblet sammen med Hønefoss Bru, som går like nedenfor Hønefossen. Det gamle kraftverket fungerer her som portal inn til sentrum. I sør er byen koblet sammen med Kvernbergsund bru, og her fungerer rådhuset som portal inn til kjernen.

Videre er torget, Storgata (som delvis er gjort om til gågate) og Fængselstomta svært viktige elementer i bybildet. Her ligger det mye historie og identitet, og det er her menneskene beveger seg ute i byen. De historiske byggene er i hovedsak klassiske større mur- og teglsteinsbygg over 2-3 (4) etasjer, noen med næring i første etasje, og med bolig i etasjene over. Murbyggene med pusset fasade er malt i ulike lysere farger, mens teglsteinsbyggene stort sett går i dype rødtoner. I tillegg er det mindre to-etasjes trehus i sterkere tradisjonelle farger som oker, rød og grønn.

Bygninger som er oppført de siste 10 år er markert med svart. Den røde akse symboliserer hovedtrekk i bevegelsen i byen.

Hønefoss 1:25 000

Utfordringer i Hønefoss

Til tross for at det finnes en underliggende byplan, bygger man idag ikke godt nok opp under denne. For det første er den største veksten idag utenfor selve byen. Der lages det separate områder for bolig og næringsvirksomhet. Boligområdene står tomme på dagtid, og næringsområdene står tomme etter stenetid. Når byen ikke har et spesielt godt kollektivtilbud, og det er svært varierende tilrettelegging for sykling, fører dette til økt biltrafikk. Kø gjennom byen er derfor idag et vanlig problem.

For det andre, selv innenfor bystrukturen er det det mange nybygg som verken forholder seg til byggelingene som allerede finnes, eller til sine omgivelser i form av volum, byggehøyde, material- og fargebruk. For eksempel ligger det i Hønengata (langs den røde akse) fire bygg som trukket innover, og som er vridd ca 40 grader i forhold til gateløpet. De "nyere" byggene varierer i mye større grad i både bredde og høyde. Noen bygg er flate og svært brede, mens andre igjen er både bredere og flere etasjer høyere. Alt dette gir et rotete bybilde, og svekker opplevelsen av gaterommet, samt byens identitet. Mange av 50-60 talls byggene i byen har imidlertid bygget videre på for eksempel den historiske teglsteinsbruken. De mer moderne byggene derimot ser i svært varierende grad ut til å forholde seg til stedets identitet og karakter, og mange av byggene har dårlig forbindelse mellom bygg og gateløp (dvs lange fasader uten åpninger, vinduer eller dører).

Hvor er Hønefoss på vei?

I beste fall

Det ligger et stort potensiale i byen. Skal innbyggerne i byen dra nytte av dette potensialet, er man nødt til å styre utviklingen av byen i riktig retning NÅ. En god by trenger struktur, orden og variasjon for å være god å være i. (Archdaily, 2015) Forutsetningen for å utvikle Hønefoss til en god by er å bygge oppunder en god bystruktur, og sette klare premisser for hvordan og hvor byen skal utvikle seg og vokse. Minst like viktig er det å bestemme hvor man ikke skal bygge. Det er for eksempel planer om å bygge et større datasenter i Hønefoss. Foreløpig er planene å legge dette utenfor sentrum, men dersom vi skal løfte Hønefoss til det beste, bør også dette bygges inn i byen. Petersøya har en sentral plassering i byen, og har mulighet til å bli byens “central park”, og bør derfor ikke bygges på.

Hierarki i en by er viktig. Hvilke bygg og områder skiller seg ut, og hvorfor? Stedsidentitet er viktig for følelsen av tilhørighet. I beste fall bygger Hønefoss videre på de stedene som er viktige og identitetsskapende. Disse stedene er hovedsakelig Hønefossen, det gamle kraftverket, elverommet, torget, storgata og det gamle fengselet. I tillegg kan også enkeltbygg med en spesiell funksjon skille seg ut fra bybildet. I Hønefoss vil dette være den nye planlagte kirken øst på sentrums-halvøya, i tillegg til rådhuset og togstasjonen(e).

Resten av byen derimot bør underordne seg en overordnet klar byplan. I beste fall fortsetter Hønefoss å bygge oppunder byens identitet i form av volum, farge og materialbruk. Med fortetting og byliv i tankene, er det selvfølgelig nærliggende å tillate bygg som gir mer enn kun to etasjer. Likevel bør det utarbeides klare regler for byggehøyde og opplevd bredde på byggene. Med opplevd bredde mener jeg at det for større volum blir en horisontal oppdeling i fasaden med tilhørende aktiviserende element, for eksempel dører og vinduer. Disse størrelsene må utarbeides utifra hvordan mennesker opplever rom og volumer.

St. Olavs hospital i Trondheim er på mange måter et godt eksempel på hvordan man kan tilpasse en stor organisasjon til byen. Både beliggenhet i forhold til tilgjengelighet, tilrettelegging for gående og syklende ved å legge bilparkering under bakken og det å aktivisere og å gi identitet i form av materialbruk og innganger til gateløpene er gjort svært bra.

Bilbasert handelsbygg like sør for sentrum (øverst til venstre) Illustrasjon av køene som vil bli forsterket (øverst til høyre). Illustrasjon av de foreløpige planene til utbygging ved den gamle kraftstasjonen, "Hønefoss stormarked" (Ringerike kommune, 2014) (nederst).

I verste fall

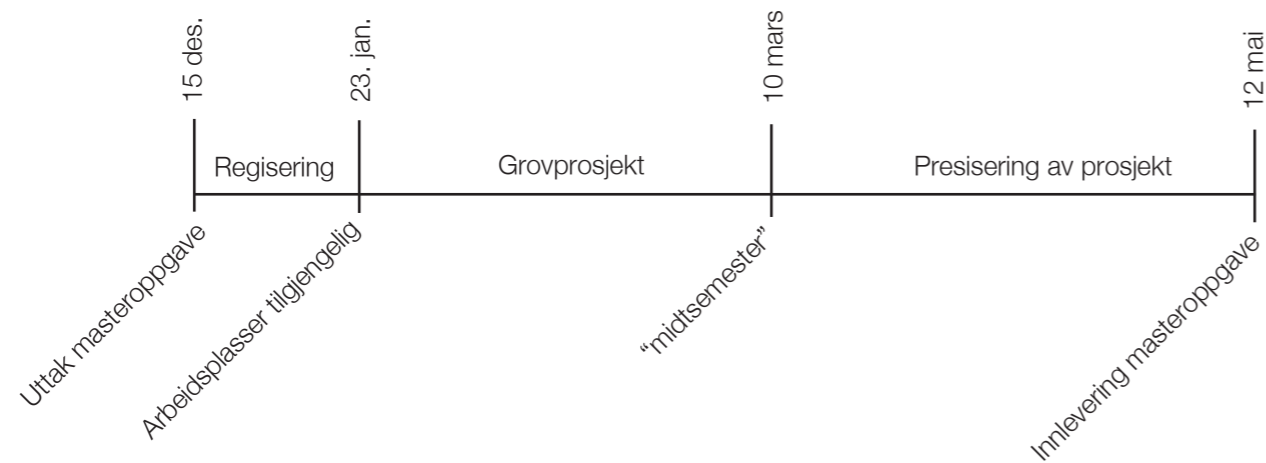
Hva kan skje dersom man ikke tar grep om byen nå? I verste fall overlater man utviklingen av byen til utbyggere uten å stille noen form for krav. Utbyggere vil få ut maksimalt utbytte av tomtene enten i form av tette og høye volumer bygget med minimumskrav, eller i form av billige skallbygg laget for bilbaserte kommersiell virksomhet. I verste fall fortsetter vi å bygge utenfor sentrum, ekspanderer byen og lager egne bo- og næringsområder. Det vil i såfall føre til økt biltrafikk, forurening og køer. I verste fall utkonkurrerer kjøpesentrene og de store butikene bylivet. Vi vil da få et folketomt sentrum som vil forfalle fordi ingen bryr seg om det. Det vil ikke lenger være en grunn til å dra til byen, og vi vil bli en enda mer inntrukket befolkning. Dersom vi skal noen steder må vi kjøre, fordi dit vi skal ligger for langt unna.

I verste fall får utbyggere fritt spillerom til å kunne gjøre hva som helst. For eksempel har det kommet ønsker om å få bygge på Petersøya, som tidligere nevnt har potensiale til å bli en grønn lunge for byen. I tillegg er det foreslått og vedtatt å bygge ut nytt stormarked der hvor deler av det gamle kraftverket ligger idag. Et større overgrep på en by kan knapt nok gjøres. En ting er at noen foreslår noe slikt. En langt mer alvorlig ting er når de som sitter med makta over byen kan tillate at noen kan trampe over kultur og byhistorie på denne måten. Dersom noe slikt skulle kunne komme gjennom, vil det bety starten på døden for identiteten til Hønefoss.

Kommunen opererer med svært kortsiktige mål. I en mulighetsstudie av Ringerike kommune fokuserer man på hvilke bygg og steder man vil kunne utvikle mot år 2030. (Ringerike kommune, 2014) Alle prosjektene er isolert fra sine omgivelser, og det nevnes ingenting om helhetlig byutvikling, verken mot år 2030 eller lenger inn i fremtiden. I verste fall fortsetter man å bygge Hønefoss på tilfeldigheter og kortsiktig planlegging. Potensialet til Hønefoss vil da tilslutt forsvinne, og inbyggerne vil sitte igjen med en dårlig fungerende, identitetsløs og lite attraktiv by.

Tidsbruk

Dette er et foreløpig oppsett over hvordan jeg ser for meg å bruke tiden på masteroppgaven. Det vil selvfølgelig være en dynamisk prosess mellom de ulike skalane, og hensikten med dette oppsettet er å sørge for å sette av nok tid til alle aspektene jeg ønsker å jobbe med.

Uke	Dato	Opgave/mål
50	15. des	Uttak masteroppgave.
51-52	19. -31. des	Registrering av tomt - bilder, fargekoder, bruk osv.
1-2	2. - 13. jan	Samle data om tomt, få tak i tegningsunderlag osv.
3	16. - 20. jan	Tomtemodell.
4	23. jan	Arbeidsplasser tilgjengelig.
4-6	23. jan - 10. feb	Grovprosjekt - Situasjonsplan/ plassering av bygg/volum. Valgt ut hvilken boenhet som skal tegnes ut i detalj.
7-8	13. - 24. feb	Tegne ut boligen(e) - plan, snitt og skisser.
9-10	27. feb - 10. mars	Jobbe med overgangen mellom bolig, bomiljø og byen.
10	10. mars	Midtsemester - helheten og overblikket er på plass (endelig dato for midtsemester med fellesgjennomgang er ikke satt).
11-14	13. mars - 7. april	Videreutvikling av prosjektet som helhet. Modell av boligen(e) (1:20 eller 1:50)
16	21. april	Forarbeid * 2 eksemplarer til studieavdelingen. Innlevering av materiale til utstillingskatalog.
15-19	10. april - 12. mai	Visualisering tegninger.
19	12. mai	Innlevering masteroppgave.

Referanser

Gehl, J. (1971) Livet mellom husene.

Helgesen, M.K., Holm, A. Monkerud, L., Schmidt, L. (2014) Bolig og folkehelse – hva er sammenhengen?. Oslo: Norsk institutt for by- og regionforskning.

<http://www.archdaily.com/604984/what-makes-an-attractive-city-try-these-6-points>. How to make an attractive city. 03.03.15

<http://www.husbanken.no/byggeskikk/vertoy/den-gode-bebyggelsesplanen/hva-er-bokvalitet/>. Bokvalitet. 14.06.13

<https://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/befolkningsvekst-rundt-oslo>. Befolkningsvekst rundt Oslo. 06.12.10

<https://www.ssb.no/befolkning/statistikker/befsett/aar>. Befolkning og areal i tettsteder, 1. januar 2015. 11.12.15

Schmidt, L. (2007) For tett? Fortetting, planprosess og bokvalitet i nye byboligprosjekter. Oslo: Norsk institutt for by- og regionforskning

Schmidt, L., Guttu, J. (2012) Små boliger – universell utforming, bovaner og brukskvalitet. Oslo: Norsk institutt for by- og regionforskning

Schmidt, L. (2014) Kompakt by, bokvalitet og sosial bærekraft. Oslo: Norsk institutt for by- og regionforskning

Miljøverndepartementets veileder (1998), Fortetting med kvalitet. Oslo: Kommunal og moderniseringsdepartementet

Nordahl, B., Barlindhaug, R., Havnen, E., Nørve, S., Aamo, A.S. (2011) Utbyggerstyrt by-utvikling? Oslo: Norsk institutt for by- og regionforskning

Ringerike kommune (ved Tom-Erik Johansen og Gunnar Hallsteinsen) (2014) Hønefoss 2030
En mulighetsstudie av Ringerike kommune. Ringerike: Miljø- og arealforvaltning
Tidsskriftartikkel med en forfatter

Tjora, A., Henriksen, I.M., Grønning, I., Fjærli, T. (2010) Sosiologisk forskning om bolig og nærmiljø. Trondheim: NTNU Samfunnsforskning på oppdrag fra Husbanken

En god by er som en god fest -
du blir lenger enn du hadde tenkt.

Jahn Gehl